

Številka: 095-0003/2021-6

Datum: 22. 9. 2025

IZVEDENI UKREPI IN AKTIVNOSTI
iz Akcijskega načrta Občine Lendava za vključevanje
pripadnikov romske skupnosti na območju občine Lendava
v širšo družbeno skupnost za obdobje 2021 - 2030

➤ **Uvod**

Pravna osnova za urejanje položaja romske skupnosti in zakonsko ureditev posebnih pravic Romov v Sloveniji je 65. člen Ustave RS, kjer je zapisano, da se položaj in posebne pravice romske skupnosti, ki živi v Sloveniji, določa z zakonom. Namen zakonodajalca leta 2007, ko je bil sprejet Zakon o romski skupnosti v RS (ZRomS-1), je bil, da se romski skupnosti kot manjšinski skupnosti v Sloveniji, poleg pravic in obveznosti, ki pripadajo vsem državljanom Republike Slovenije, podelijo posebne pravice, ki ji bodo omogočale ohranjanje in razvijanje kulture, jezika in etičnih posebnosti ter sodelovanje tako na lokalni kot državni ravni.

Na pobudo Urada RS za narodnosti in Komisije za spremljanje romske problematike v občini Lendava, je bil s strani predstavnice romske skupnosti, Nataše Horvat ter soavtoric Rahele Hojnik Kelenc in Laure Kovač, izdelan *Akcijski načrt Občine Lendava za vključevanje pripadnikov romske skupnosti na območju občine Lendava v širšo družbeno skupnost za obdobje 2021 - 2030*. Namen akcijskega načrta je nadgradnja rezultatov, ki so bili v zadnjih letih doseženi na področju vključevanja pripadnikov romske skupnosti v širšo družbeno skupnost in opolnomočenje le-teh.

Akcijski načrt predstavlja oris področij, ki potrebujejo določene spremembe in ki bi prispevale k izboljšavi oziroma razvoju določenih področij, s tem pa do večje vključenosti pripadnikov romske skupnosti v vsakodnevno delo in življenje lokalne skupnosti ter družbe v širšem pomenu.

Akcijski načrt vključuje sledečo vsebino:

- uvod, v katerem so podani določeni statistični podatki o prebivalcih, iz katerih je razvidno, da občina Lendava odstopa od slovenskega povprečja predvsem z negativnimi trendi,
- trenutni položaj pripadnikov romske skupnosti v občini Lendava je opisan v 2. točki in nakazuje, da je v primerjavi s preteklostjo, viden precejšen napredek na področju življenja in dela pripadnikov romske skupnosti,

- namen, naloge in cilji multidisciplinarnega tima ter člani (posamezniki in predstavniki dotičnih institucij) so opisani v 3. točki,
- začetno stanje, zastavljeni ukrepi, kazalniki napredka in cilji po posameznih področjih (bivalne razmere, izobraževanje in zaposlovanje, opolnomočenje, finančna pismenost, raba socialnih omrežij in medijsko predstavljanje Romov ter zdravstvena osveščenost) so opisani v 4. točki načrta.

Akcijski načrt je bil obravnavan in potrjen na 18. redni seji Občinskega sveta Občine Lendava, dne 14. 7. 2021 (sklep št. 322).

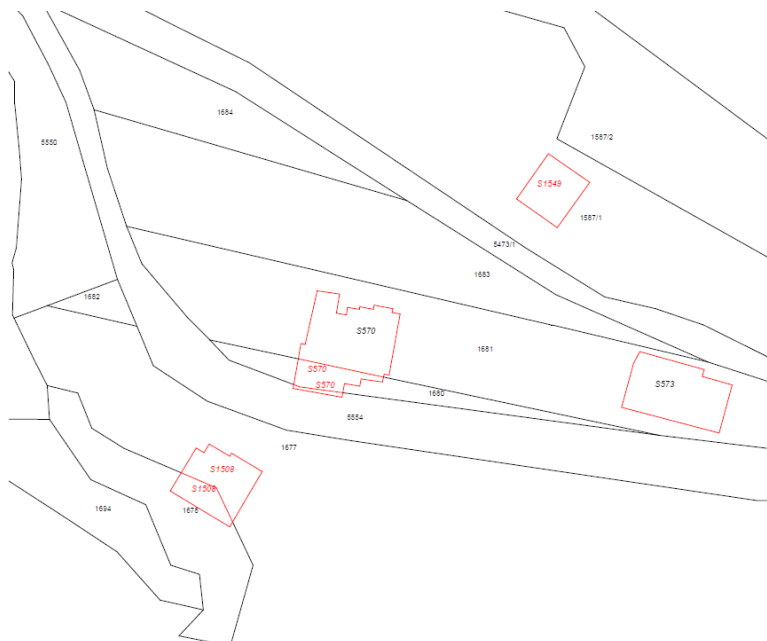
Na 9. redni seji Občinskega sveta Občine Lendava, dne 20. 12. 2023, je bil obravnavan in potrjen sklep o spremembi akcijskega načrta z namenom, da so v multidisciplinarni tim imenovane najbolj kompetentne osebe s tega področja s strani pravnih oseb, ki predlagajo člane tega tima (sklep št. 178).

➤ **Izvedeni ukrepi in aktivnosti iz Akcijskega načrta Občine Lendava za vključevanje pripadnikov romske skupnosti na območju občine Lendava v širšo družbeno skupnost za obdobje 2021 – 2030** (v nadaljevanju: akcijski načrt)

Občina Lendava je v obdobju 2021 – 2025 na podlagi zastavljenih ukrepov, kazalnikov napredka in ciljev po posameznih področjih v akcijskem načrtu, izpeljala naslednje ukrepe in aktivnosti:

❖ **Področje urejanja prostorske problematike romskih naselij in izboljšanja bivalnih razmer pripadnikov romske skupnosti:**

- **Spremembe in dopolnitve ureditvenega načrta za romsko naselje v Dolgi vasi** (akcijski načrt, stran 10, k točki 1):
 - Postopek nakupa nepremičnin - treh parcel v Romskem naselju Dolga vas, zaradi dokončne ureditve postopka legalizacije romskega naselja v Dolgi vasi, se je začel jeseni leta 2021, z objavo ponudb za prodajo kmetijskega zemljišča na oglasni deski upravne enote.
 - Občina je na podlagi naročila geodetskemu podjetju vpisala 4 stanovanjske hiše v kataster stavb. Elaborat je bil predan na geodetsko upravo 19. 2. 2025.

- V postopku je izdelava OPPN za romsko naselje. Rok izdelave je do 2.3.2026. Trenutno poteka postopek celovite presoje vplivov na okolje in izdelava okoljskega poročila, nato sledi:
 - pridobivanje mnenj na okoljsko poročilo in osnutek OPPN,

- potrditev okoljskega poročila s strani MOPE,
- javna razgrnitev in javna obravnava.
- Po sprejetju OPPN in OPN se bodo nadaljevali prenosi lastništva s SKGZ na Občino, parcelacije in odkupi zemljišče lastnikom objektov.
- V letu 2024 je občina pri geodetskem podjetju naročila odmero modernizirane ceste. Nove parcele, ki spadajo v cestni svet, so že evidentirane in so v postopku odkupa.
- Romske družine imajo v najemu skupno 12 stanovanj, kar predstavlja 11,65 % vsega stanovanjskega korpusa občine. Občina na teh stanovanjih izvaja redna vzdrževalna dela ter subvencionira najemnine za neprofitna stanovanja (*akcijski načrt, stran 9, zadnji odstavek in stran 10, 1. odstavek in stran 11, točka 8*).

Pravica do subvencije najemnine je namenjena osebam, ki nimajo zadostnih sredstev za kritje stroškov najemnine in izpolnjujejo zakonsko določene dohodkovne ter premoženjske pogoje. V praksi pa se pogosto dogaja, da nekateri najemniki, kljub izpolnjevanju pogojev, ne vložijo vloge na pristojni center za socialno delo. Posledično se povečuje zadolženost iz naslova neplačanih najemnin.

Zaradi plačilne nediscipline večine pripadnikov romske skupnosti, ki prebivajo v občinskih neprofitnih stanovanjih in ne plačujejo najemnin, je morala občina poravnati obveznosti do dobaviteljev iz naslova stroškov toplotne energije in obratovalne stroške. Ti so v letu 2024 znašali 2.355,00 EUR.

Iz naslova dolga za najemnine so vložene izvršbe, vendar se pri večini dolžnikov terjatve ne morejo izvršiti.

- V sklopu »Sanacijsko vzdrževalnih del v romskem naselju v Dolgi vasi«, se je leta 2022 uredil del ceste v dolžini cca 65 m in obnovil vodovod v dolžini 60 m z vgradnjo nadzemnega hidranta za zagotovitev požarne varnosti (*akcijski načrt, stran 10, k točki 2*).
- Modernizacija romskega naselja v Dolgi vasi – 1. faza
(*akcijski načrt, stran 10-11, k točkam 2, 5, 6, in 7*)

Občina Lendava je v letu 2023 na razpisu Ministrstva za kohezijo in regionalni razvoj za projekte v letih 2023 in 2024 uspešno pridobila sredstva za izboljšanje komunalne infrastrukture v romskem naselju v Dolgi vasi.

V prvi fazi projekta, ki je bil na podlagi dokumentacije identifikacije investicijskega projekta (DIIP) ocenjen na 155.751,95 EUR, je Občina Lendava pridobila sofinancerka sredstva v višini 95.049,49 EUR. V tej fazi se je modernizirala cesta ob romskem naselju v dolžini 260 metrov in uredilo odvodnjavanje meteornih voda, poleg tega pa se je na isti višini kot cesta, zgradil pas za pešce v višini vozišča na južni strani ceste, vse do večnamenskega objekta ob nogometnem igrišču. Ob površini za pešce je bilo nameščenih devet svetilk cestne javne razsvetljave.

Skupna vrednost vseh gradbenih del je znašala 212.679,13 EUR z DDV, od tega je delež Občine Lendava znašal 117.629,64 EUR.

- Modernizacija romskega naselja v Dolgi vasi – 2. faza
(akcijski načrt, stran 10-11, k točkam 2, 5, 6, in 7)

Za drugo fazo projekta je občina na razpisu Ministrstva za kohezijo in regionalni razvoj pridobila za projekt dodatnih 113.268,57 EUR sredstev. Ta faza je vključevala sanacijo celotne voziščne konstrukcije v dolžini 212 metrov (6 komadov), izgradnjo javne razsvetljave in odvodnjavanje meteornih voda. Poleg tega je bila v dolžini 68 metrov zgrajena še podporna konstrukcija in panelna žična ograja s stebri.

Skupna vrednost vseh gradbenih del je znašala 199.800,98 EUR z DDV, od tega je delež Občine Lendava znašal 86.532,41 EUR.

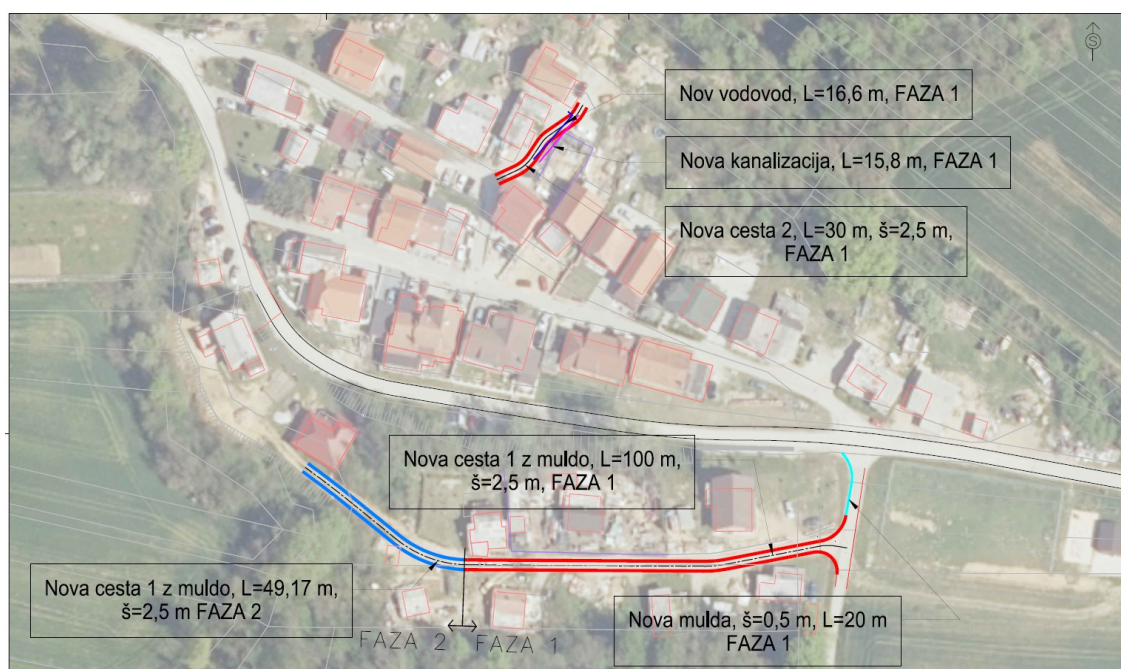
Pogodba za izvedbo nadzora nad modernizacijo ceste v romskem naselju Dolga vas (faza 1 in faza 2) je bila sklenjena v vrednosti 5.507,59 EUR.

Istočasno se je postavila javna razsvetljava in podporna konstrukcija. Za dodatno varnost v naselju se je obnovila zaščitna ograja, postavile so se talne ovire na določenih delih cestišča. Uredila se je tudi brežina ob nogometnem igrišču.

- Občina je izvajala tudi redna vzdrževalna dela v romskem naselju (košnja športnega parka, redno vzdrževanje občinskih cest – JP706441, zimska služba, deratizacija itd.).
- Občina Lendava je v letošnjem letu s strani Ministrstva za kohezijo in regionalni razvoj pridobila sredstva za sofinanciranje projekta »Nadgradnja osnovne komunalne infrastrukture v Romskem naselju Dolga vas« - FAZA 1, v višini 57.600,00 EUR. Višina investicije je ocenjena na cca 97.172,67 EUR (*akcijski načrt, stran 10, k točkam 3 in 4*).

Projekt vključuje asfaltiranje dveh makadamskih ces: cesta 1 (ob objektih h.š. 262, 263, 264, 265) v dolžini cca 100 m in cesta 2 (ob objektih h.š. 17, 16, 18) v dolžini cca 30 m. Na obeh cestah se bo uredilo odvodnjavanje meteorne vode iz ceste. V območju ceste 2 se uredi nov vodovod in fekalna kanalizacija, ki se oba priključita na obstoječe komunalno omrežje (jaške). S tem se bodo objekti ustrezno priključili na javno kanalizacijo in vodovod.

❖ **Področje vzgoje in izobraževanja, dviga izobrazbene ravni pripadnikov romske skupnosti in štipendijske politike ter spodbujanja zaposlovanja, poklicnega izobraževanja in usposabljanja pripadnikov romske skupnosti:**
(akcijski načrt, strani 15, 16, 17, 18, 21, 23):

- Projekt VNRC Dolinsko, v katerem je sodelovala tudi Občina Lendava, se je zaključil dne 30. 9. 2021. Projekt je trajal štiri leta, izvajala pa ga je Ljudska univerza Lendava, ki je bila tudi nosilka projekta. Z izvajanjem aktivnosti je projekt pomembno prispeval k izboljšanju vključevanja pripadnikov romske skupnosti v različne oblike formalnega in neformalnega izobraževanja ter k njihovemu opolnomočenju na območju Občine Lendava.
- Program Socialne aktivacije, Sklop 3, ki ga je izvajala Ljudska univerza Lendava skupaj z vodilnim partnerjem Raziskovalno izobraževalno središče Rakičan od leta 2019, je bilo vključenih 15 pripadnic romske skupnosti iz Občine Lendava. Večina udeleženk iz Občine Lendava je program uspešno zaključila.

- Občina je sofinancirala stroške plač za pripadnico romske skupnosti, ki je bila v letu 2022 vključena v program javnih del »Pomoč Romom pri socializaciji«. Vrtec in šola sta imeli zaposleni romski pomočniki, kar pa je financiralo Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje. Te tri osebe so opravljale naloge nudenja pomoči otrokom in učencem pri integraciji v vrtec in šolo, pomoč pri učenju, delanju domačih nalog, pri pripravi na pouk oziroma vzgojno delo v vrteu, pomoč pri odpravljanju jezikovnih težav itd.
- Občina je sofinancirala stroške plač za pripadnico romske skupnosti, ki je bila v letu 2023 vključena v program javnih del »Pomoč pri učenju in druga pomoč otrokom, učencem, dijakom in drugim udeležencem izobraževanja«. Vrtec in šola sta imeli zaposleni romski pomočniki.
- Ljudska univerza Lendava in občina sta v letu 2023 sklenili Pogodbo št. 9691-0120/2023 o sofinanciranju dejavnosti v letu 2023 v vrednosti 41.340,00 EUR. Tako je občina zagotovila sredstva za:
 - Center za družine »Perec«, za zagotavljanje materialnih stroškov in stroškov prehrane pri izvedbi programa krepitev družin in izvedbo štirih taborov z varstvom otrok,
 - nadaljevanje izvajanja aktivnosti v okviru projekta »VNRC Dolinsko« za zagotavljanje materialnih stroškov, izvedbo dodatne učne pomoči prostovoljcev, izvedbo poletnega tabora v romskem naselju, informiranje in opolnomočenje pripadnikov romske skupnosti z izvajanjem različnih delavnic,
 - izvedbo Tednov vseživljenjskega učenja in Parade učenja s promocijsko dejavnostjo ljudske univerze, eno tiskovno konferenco ter enim dogodkom za strokovno in laično javnost,
 - sofinanciranje šolnin formalnega izobraževanja, jezikovnih tečajev, digitalnega opismenjevanja in poklicnega usposabljanja za občane občine Lendava.
- Ljudska univerza Lendava in MDDSZEM sta dne 17. 4. 2023 sklenili *Pogodbo o sofinanciranju javnega socialnovarstvenega programa za leto 2023 z naslovom Programi socialnega vključevanja Romov SEM-In (»sem vključen«)*. Ker je za izvedbo programa bilo potrebno zagotoviti lastna sredstva pred pridobitvijo sofinancerskih sredstev iz naslova programa v višini 7.837,50 EUR, je Občina Lendava zagotovila ta sredstva in tako podprla vsebino programa in projektno dejavnost zavoda.
- Ljudska univerza Lendava in občina sta v letu 2024 sklenili Pogodbo št. 9691-0006/2024 o sofinanciranju dejavnosti v letu 2024 v vrednosti 41.340,00 EUR. Tako je občina med drugim zagotovila sredstva za nadaljevanje izvajanja aktivnosti v okviru projekta »VNRC Dolinsko« za zagotavljanje materialnih stroškov in izvajanje delavnic ter učne pomoči, izvedbo poletnega tabora v romskem naselju, informiranje in opolnomočenje pripadnikov romske skupnosti.
- Občina je Centru za socialno delo Pomurje, Enota Lendava, zagotavlja brezplačno uporabo večnamenskega objekta v romskem naselju v Dolgi vasi in sicer za potrebe vsakodnevnega izvajanja učne pomoči za romske otroke. Nadalje občina Centru šolskih in obšolskih dejavnost prav tako zagotavlja uporabo večnamenskega objekta, da otroci lahko nemoteno opravljajo šolske obveznosti in aktivno sodelujejo pri obšolskih dejavnostih.

- Občina je financirala stroške prevoda znanstvenega članka Laure Kovač. Znanstveni članek z naslovom »Odnosi učiteljev do romskih učencev z vidika romskih učencev in njihovih mater« je nastal na podlagi njenega magistrskega dela, ki je kot prva predstavnica romske skupnosti v občini Lendava magistrirala in za članek prejela Miklošičevo priznanje.
- Ljudska univerza Lendava in Občina Lendava sta dne 23. 4. 2024 podpisali *Pismo o nameri* za program Socialne aktivacije, sklop 3, *Tudi ti šteješ – Te tu gajnes*.

❖ **Področje spodbujanja ohranjanja in razvoja romskega jezika ter kulturne, informativne in založniške dejavnosti romske skupnosti:**

- V sklopu Javnega razpisa za sofinanciranje delovanja kulturnih društev in izbor kulturnih projektov občina vsako leto sofinancira delovanje romskega kulturnega društva, ki se vsakič prijavi na predmetni javni razpis. Romsko kulturno društvo »Romnji« je aktivno predvsem na področju spodbujanja enakosti, preprečevanja diskriminacije Romov, odpravljanja stereotipov o Romih med večinskim prebivalstvom, obenem pa zagotavlja promocijo in produkcijo romske kulture v Občini Lendava. Organizira razne delavnice za otroke in mamice, predsednica društva se udeležuje različnih sestankov, okroglih miz in ostalih dogodkov.

V letu 2024 je Romsko kulturno društvo »Romnji« obeležilo 10. obletnico delovanja. V ta namen je v sklopu zgoraj navedenega razpisa občina sofinancirala tudi obeležitev tega dogodka.

❖ **Aktivnosti na ostalih področjih:**

- Občina Lendava vsako leto finančno podpre projekt Rdečega Križa Slovenije, Območnega združenja Lendava, s katerim v okviru socialne dejavnosti dodeljuje materialno in denarno pomoč prosičcem (socialno ogroženim družinam in posameznikom), med katerimi so tudi pripadniki romske skupnosti.
- Strokovne službe Občine Lendava so se v letu 2021 aktivno lotile reševanja stanovanjske problematike pripadnika romske skupnosti, ki je ostal brez prebivališča. Za premostitev nastale situacije je bila zagotovljena začasna nastanitev v objektu v lasti občine. Objekt je bil urejen do te mere, da je omogočal osnovne pogoje za bivanje (priklop na kanalizacijsko, vodovodno in električno omrežje, ureditev električne inštalacije ter organiziran odvoz odpadkov). Poleg tega je navedena oseba prejela pakete z osnovnimi življenjskimi potrebščinami, ki so jih zagotovile pristojne humanitarne organizacije.

Tudi v letu 2022 so strokovne službe občine v sodelovanju s Centrom za socialno delo Pomurje, Enota Lendava, aktivno pristopile k reševanju stanovanjske problematike iste osebe. Začasna rešitev je bila zagotovljena z njegovo nastanitvijo v Zavetišču za brezdomne osebe Murska Sobota. Oseba je bila tam vključena dobra dva meseca, nato pa je zavetišče prostovoljno zapustila.

V letu 2023 je bil navedeni osebi spremenjen naslov stalnega prebivališča in zato formalno ni več občan Občine Lendava. Ker pa se še vedno zadržuje na območju naše občine, so mu tukaj še naprej nudene različne oblike pomoči.

Pripravili:

Tatjana Györköš Litrop in Nuša Törnar